

Distriktsplan for Saanti Sijte 2014-2019

Distriktsplanen bygger på Reindriftsloven av 15. juni 2007 nr. 40 og er tilpasset de lokale forhold i Saanti Sijte

§ 1 - Reindriftslovens formål er blant annet:

For det samiske reinbeiteområdet skal loven legge til rette for en økologisk, økonomisk og kulturell bærekraftig reindrift med basis i samisk kultur, tradisjon og sedvane til gagn for reindriftsbefolkningen selv og samfunnet for øvrig.

Loven skal bidra til sikring av reindriftsarealene i det samiske reinbeiteområdet som reindriftenes viktigste Ressursgrunnlag

§ 3 - Følgende i forhold til folkeretten gjelder for lovanvendelsen:

Lovens skal anvendes i samsvar med folkerettens regler om urfolk og minoriteter.

§ 4 – Reindriftsloven sier blant annet følgende om beiterett:

Innenfor det samiske reinbeiteområdet skal det legges til grunn at det foreligger rett til reinbeite innenfor rammen av denne lov, med mindre annet følger av særlige rettsforhold.

Ved inngrep i reindriftssamers rettigheter skal det ytes erstatning i samsvar med alminnelige ekspropriasjonsrettslige grunnsetninger.

§ 62 – Om distriktsplaner sier Reindriftsloven:

Distriktsstyret skal utarbeide en distriktsplan for distriktet som skal inneholde de opplysninger om virksomheten i distriktet som er nødvendig for den offentlige planleggingen.

Beskrivelse av distriktet.

Saanti Sijte ligger i Sør- Trøndelag og Hedemark reinbeiteområde. Reinbeitedistriktet er et helårsdistrikt og strekker seg over fylkene Nord- og Sør-Trøndelag og ligger innenfor fire kommuner: Tydal, Selbu, Stjørdal og Meråker. Til sammen utgjør distriktet ca. 2250 km². Distriktsgrense og bruksgrense er ikke det samme.

Dagens distriktsgrense ble vedtatt av Reindriftsstyret 27.04.99 sak 27/99. Distriktsgrensen er fra Riksgrensen, gjennom Skardøra etter Rotåa(Tydal kommune) og ned mot Stuggusjøen. Derfra følges grensen til elva Tya, til den renner ut i Nea. Deretter følger den Selbusjøen til Tømra i Selbu, og fra Tømra gjennom Tømmerdalen og ned til Stjørdalen. Derfra går den østover etter Stjørdalselva og elva Tevla til Riksgrensen og grenserøysen ved Storlien. Derfra sørover etter Riksgrensen tilbake mot Skardøra.

Saanti Sijte benytter beiteområder på svensk side. Det går et sperregjerde for rein, delvis på svensk side og delvis på norsk side. Vi benytter områder på vestsiden av dette gjerdet. Riksgrensen er ikke sammenfallende med reinenes naturlig terrenggrenser, og gjerdet er bygd opp etter hensyn som bl.a. snøforhold. Fra Rundhögen i nord på svensk side, sørover og ned til Skardøra.

Oversikt finnes på www.reindrift.no. (Reindriftens arealbrukskart.) Dette er veiledende oversikt for en enklere forståelse. Detaljbruk av arealene og distriktets tradisjonelle beitebruk er her ikke tatt med.

Distriktsstyret og distriktsmedlemmer.

Distriktsstyret består av 3 medlemmer som velges vekselvis av distriktets årsmøte. Styret representerer reindriftsinteressene og skal ha ansvar for tilrettelegging for felles virksomhet i distriktet. Saanti Sijte består av 9 sijeandeler. Inkludert medlemmer, familie og slekt. Alle som deltar i en felles operasjon som f.eks. kalvmerking har ikke nødvendigvis eget merke og rein, men likevel stort sett en tilknytning til distriktet.

Beiter og arealbruk.

Saanti Sijte er et helårsdistrikt og det er ikke fastsatt beitetider i distriktet. Ingen områder er avsatt til egne beitegrupper og alle har lik rett til å benytte områder innenfor distriktet. Bruk av enkeltområder kan dog variere over år, alt etter beitetilgang som følger av forskjellige værtyper. Som eksempel kan et område være ypperlig det ene året, men uegnet pga. ising det neste året. Inngrep, støy, ferdsel- og rovviltforekomst påvirker også beite- og flyttmønster slik at reinen kan forandre adferd og bruk av områder. Samlet sum av inngrep og forstyrrende ferdsel gjør enkelte områder uegnet til årsavhengig beitebruk. Dette kan være årsaker som gjør at utenforstående kan observere rein i områder de ikke er vant til å se dem.

Årstidsbeitene er generelt gode og tilgjengelig. Før jul blir som regel reinen samlet og drevet sørover mot Rørostraktene der Saanti Sijte har vinterbeite innenfor Fæmund reinbeitedistrikt. Under denne vinterflyttingen drives reinen gjennom den østlige delen av Gåebrien Sijte, etter avtale mellom distriktene. En del rein kan gå igjen innen Saanti Sijte vinteren igjennom, og under spesielle forhold også hele flokken. Dette må kommunene være bevisst over når de også gir tillatelser til motorisert ferdsel i vinterhalvåret. I april måned, før kalving, flytter distriktet fra Fæmund distrikt og nordover til Saanti Sijte. Reindriftsforvaltningens arealbrukskart viser en grov oversikt over flytt- og trekkveier.

Produksjon og reintall.

Saanti Sijte består av 9 sijeandeler.(jf. Reindriftslovens § 10) og har et fastsatt reintall på 4500 i vårflokk. Etter kalving består flokken av ca. 7000 rein. Samling til kalvemerking skjer i perioden juli-august. Slakt av hannrein legges til første halvdel av september, altså før de går i brunst. Vi har som målsetting å ta ut slaktedyrene før flytting til vinterbeite. Som regel flyttes flokken før jul, sørover til vinterbeite i Fæmund distrikt. Reintallet i distriktet har vært stabilt i mange år og er tilpasset beitetilgangen. Flokkstrukturen er bra sammensatt, og drektighet og produksjon pr. livdyr er høyt. Det henvises til reindriftns ressursregnskap på; www.reindrift.no , der det er oversikt over reindriften i Norge.

Gjerder, hytter og anlegg.

Distriktet har gjerdeanlegg med beiteshager i Skarpdalen, et ved Spaklarslia i Stuggudal (Tydal kommune) og et i Stordalen (Meråker kommune).

Distriktet har felles gjeterhytter i Hårrådalen og Nautfjellet (Meråker kommune), Bustvola (Tydal kommune), og Sylsjøen på svensk side. I tillegg benyttes hytter ved Pilråa, Essandheim (Tydal kommune), Løddølsjøen (Meråker kommune) og Fongåbua (Selbu kommune).

Distriktet har også hus med lagerbygning i Rødalen(Tydal kommune), en lagerbygning ved Finnkoisjøen i Skarpdalen (Meråker) og tre hus ved Fæmunden som er innenfor Fæmund distrikt.

Inngrep og forstyrrelser.

Som inngrep menes som eksempel oppdemming av sjøer, minikraftverk, veibygginger, hyttefelt og andre varige og midlertidige fysiske forandring i terrenget. Med forstyrrelser menes andre faktorer som bl.a. påvirker reinens adferd, trekkmonster og beitero.

I enkelte områder innen distriktet ligger graden av inngrep og forstyrrelsen over tålegrensen. Et viktig poeng her er problemstillingen med enkeltsaksbehandling som ikke tar hensyn til sumvirkninger og samlet belastning for reindriften og reinbeitedistriktet. Distriktet etterlyser interkommunale konsekvensutredninger som omfatter både tidligere og nye inngrep. For å se helheten av de belastninger som distriktet er utsatt for er det nødvendig at kommunene samlet sett kan få oversikt over belastningen før nye inngrep blir planlagt og iverksatt. For Sør- Trøndelag er dette en oppgave som Fylkesmannen har tatt på seg.

I tillegg til de naturinngrepene som allerede er gjort kommer det stadig planer om nye, både innenfor og i nær tilknytning distriktets beiteområder. Inngrep ved yttersiden av distriktsgrensen har også påvirkning for reindriften. Vind- og vannkraftutbygginger, veier, turisthytter og hyttefelt er under stadig utvikling. Dette er inngrep som både direkte og indirekte påvirker og ødelegger reinenes trekk og beitemonster. Målsettingen ved verneområder er endret. Verneområder ved Sylane og Sankjølen, Skarvan og Roltdalen og i tillegg til Toppturer har ført til en eksplosiv økning av ferdsel. Et argument som en hører stadig oftere er: *ut fra et folkehelseperspektiv*. På det grunnlaget skal det visst oppfordres til enda større ferdsel. Vi ser at reinenes beitero oftere forstyrres pga. større aktiviteter i disse områdene. Dette fører til at reinene trekker unna og skaper et press mot andre områder. Reindriftslovens § 65 sier: *De som ferdes i område hvor rein beiter, plikter å vise hensyn og opptre med varsomhet slik at reinen ikke unødig uroes eller skremmes under beiting, flyttiting mv.* Slike hensyn blir ikke tatt til følge.

Kommunene ønsker å åpne områder for motorisert ferdsel i utmark, og det sier seg selv at en slik aktivitet i og ved et beiteområde skaper forstyrrelser. I forhold til inngrep må en også være klar over at tiltak i Sverige også berører den norske reindriften som er grenseliggende

Inngrepsoversikt –reinbeiteområder:

Fylkeskommunen har utarbeidet en sammenstilling over inngrep i deler av Sør-Trøndelag og Hedmark reinbeiteområde. Inngrepskartet er ment som et hjelpemiddel for utarbeiding/vurdering av planer og tiltak i området.

Oversikten er laget i forbindelse med at fylkeskommunen arbeider med en Regional Strategi for arealbruk, som nå er på høring. I planprogrammet for arealstrategien ble det påpekt behov for å oppdatere kunnskapsgrunnlaget på flere felter, bla. inngrep i reinbeiteområder. Sammenstillingen er utarbeidet i samråd med Hedemark- og Nord-Trøndelag fylkeskommuner og viser inngrep i hovedsak vedrørende veger, fritidsbebyggelse og ulike anlegg.

Eget kartlag i GisLink <http://www.gislink.no/WMS>

Service http://webgis.stfk.no/arcgis/services/Inngrep_Reinomr/MapServer/WMServer

Rovvilt.

Bestanden av rovvilt er for stor og stadig økende i Saanti Sijte og i nærliggende områder. Det er viktig å ta i betraktning at også forekomster nærliggende områder påvirker problematikken inne i distriktet. Rovviltbestanden må ned, og forvaltningsmyndighetene må i større grad enn i dag prioritere å holde de forskjellige bestandene nede på et nivå som vi kan leve med.

Bruk av motoriserte hjelpemidler.

Reindriftnæringens tillatelse til bruk av motorkjøretøy/fartøy i utmark er hjemlet i unntaksbestemmelsene i Motorferdselloven og i Reindriftslovens § 23.

I likhet med andre reindriftsutøvere er også reindriftssamene i Saanti Sijte avhengige av motoriserte kjøretøy i utøvelse av reindrift. Vi prøver å begrense bruken til det som er helt nødvendig, og ferdselen skal foregå så skånsomt som mulig. Helikopter eller annet luftfartøy anvendes når det er behøvelig. Innleide og engasjerte kan også bruke motoriserte kjøretøy. Sijteandelsinnehavere som har engasjert disse er til enhver tid ansvarlig for denne bruken. Reindriftslovens § 62 sier at bruksregler for terrenggående motorkjøretøy skal utarbeides. Reinen streifer forskjellig til enhver tid, og faste traseer blir umulig å angi. Eksisterende veier og kjørespor vil være hovedtrasèer. Alle sijteandelsinnehaverne disponerer barmarkskjøretøy, som to- hjulinger eller ATVer, motorbåter og snøskutere. Ved flytting, samling og større operasjoner benyttes ca. 10 kjøretøy, noen ganger også helikopter i tillegg til bakkemannskap. Ved ordinær gjeting og tilsyn vil antallet antagelig ligge rundt 3 kjøretøy. Dette er omtrentlig tall da det alltid er reinenes trekk, beitemønster, adferd under forskjellige værforhold og årstid med forskjellig kjøreføre som avgjør intensiteten av bruken.

Forholdet til andre distrikter og samebyer.

Som en naturbasert næring er vi avhengig av hverandre, og å ha et godt samarbeid med våre naboer. Gjennom titusener av år, før landegrenser og andre grenser ble tegnet på et kart, har reinen hatt et trekkmønster som er sammenfallende med naturens skiftninger og værforhold. På østkanten av Saanti Sijtes beiteområde er det et sperregjerde som har til hensikt å hindre sammenblanding mellom svensk og norsk rein.

Hele tiden er det rein som naturlig trekker inn i andre områder, både på norsk og svensk side. Samisk språk og kultur blir ikke delt av landegrenser. Det er en naturlig del av reindriften at vi passer hverandres rein. Når reinene er i gjerdet til slakt eller merking, blir naboenes rein skilt ut og fraktet tilbake til eierens distrikt eller sameby. (Sameby er i Sverige det samme som distrikt i Norge). Det er vanlig at representanter fra forskjellige distrikt møter opp når reinen er i gjerdet. Dette nettopp for å ta vare på, og frakte sin rein som kommer inn.

Konflikter og tvister prøver vi alltid å løse med dialog og samarbeid. Om enighet er vanskelig å oppnå, blir flere parter rådført. Som regel blir da saken løst.

Saanti Sijte er berørt av den Norsk- Svenske Reinbeitekonvensjonen. Det vil si at tilgrensende sameby på svensk side og Saanti Sijte `` bytter`` beiteområder.

Revidering av distriktsplanen.

Vi har lagt opp til at distriktsplanen skal revideres hvert 5. år. Når det blir endringer i bruk eller rammebetingelser er det ingen hinder for at planen kan revideres tidligere.